

Per-Olof Johansson
2 x Erik Hagens

Egon Clausen: EsbjergEvangeliet
2007, over 730 sider.
En Almanak malet af Erik Hagens,
fotos: Poul Madsen.

Egil Hvid-Olsen:
På kant med Jesus – om EsbjergEvangeliet.
2013. 176 sider.
Illustreret af Erik Hagens
fotos: Poul Madsen

Erik Hagens har i årene 2003-05 malet et vældigt [vægmaleri på CVU i Esbjerg](#). Jeg har set en reproduktion på stof, som jeg formoder er tæt på 1:1, men som er bredt ud som flade, hvor originalen følger det buede rundetårns ydermur. ”Det 140 kvadratmeter store maleri er en unik fortolkning af Biblen, men skildrer i lige så høj grad det moderne hverdagsliv i Danmark samt et menneskes liv.” fortæller CVU’s hjemmeside.

Men jeg har altså to bøger om maleriet. Eller man skulle måske sige med maleriet. Dels har Egon Clausen og Erik Hagens lavet et udvalg af detaljer og der ud af fået en almanak, hvor Egon Clausen enten har udvalgt eller skrevet dagens tekst. Dels har Egil Hvid-Olsen udgivet en bog med gengivelser af EsbjergEvangeliet med en tekst med hans kommentarer isprængt samtaler med Erik Hagens selv.

I Almanakken for den 13 november, som er den dag jeg begynder at skrive dette, ser vi et portræt af den fortabte søn, og Egon Clausen filosoferer over skriftstedet – om Jesus med denne historie giver et selvportræt? Mens den 12. november er et citat om samme emne af P.G. Lindhardt. Billedet af Eriks Hagens er et billede med institutionsbørn, et barn som kaster sig ud af vinduet – hvordan skal det forstås? Sådant vil man mange gange være henvist til selv at fremsætte en fortolkning. Måske er teksten faktisk bibelcitatet selv, men ikke altid. Læseren bør have en bibel ved hånden, for skriftstederne er noteret, så beskueren skal ikke kunne gå ram forbi!

Egon Clausen og Erik Hagens har samarbejdet om udvalget til de 365 dage – mere almanak er der ikke at finde i bogen, ikke noget om solens op og nedgang her! Man kunne kalde det en evighedskalender, hvor de ’bevægelige festdage’, søndage, påske, pinse osv må man få fastlagt ad anden vej. Juleaften hænger hvor den skal, med et nyfødt barn og Eske K. Mathiesens version af

fødslens fra den gamle folkebog 'Jesu Barndomsbog'. Almanakkens reference er fortidens almanakker med et tillæg til kalenderafsnittet med diverse noveller og historiske beretninger.

Man læser naturligvis den bog dag for dag – men fakta er, at det gør man jo ikke, men man læser nogle dage, holder pause og læser igen. Man bladrer billederne igennem, men teksten tages i fragmenter. Så hvornår er man egentlig færdig med den? Egentlig aldrig. Både tekster og billeder giver hver gang nye udfordringer. Bagest i bogen er en folde-ud reproduktion af kunstværket, der giver yderligere begreb om dets mangfoldighed. Den der dagligt færdes i bygningen har et misundelsesværdigt job, for her vil detaljer kunne ramme en med skiftende intensitet og samle sig til et helhedsbillede. Erik Hagens maler tæt på naturalistisk gengivelse, tæt på tegneseriens hastighed, så der er intet svært at forstå i den forstand – men det er udvalget og sammensætningen som giver materiale til daglige overvejelser!

Egil Hvid-Olsens version er knapt så voluminøs, men også her er der en detalje af EsbjergEvangeliet gengivet i hvert eneste opslag. Forfatteren har altså ført samtaler med Erik Hagens til hvilke der nu og da henvises. Fra en introduktion til maleriet tager Egil Hvid-Olsen afsæt i biblen: Skabelsen, Jul og Jesu ungdom, påsken og pinsen, altså for så vidt kirkeårets forløb. Erik Hagens er jo helt personlig i sin skildring af evangeliet, helt uden missionerende bagtanker, for ham evangeliet en inspiration til overvejelser over vort liv her og nu med nutiden som illustration. Her er han i åbenlys konflikt med evangeliet og Egil Hvid-Olsen, som er præst i den danske Folkekirke. Men forfatteren er en loyal fortolker af både traditionen og maleren, hvilket giver bogen en behagelig tone. Egil Hvid-Olsens synsvinkel og genfortælling af evangeliet ville uden billederne nok virke ret ordinært, men når det er Erik Hagens han spiller op mod, sker der noget interessant, især som sagt fordi han er loyal over for kunstneren!

Man kunne forestille sig, at en forfatter, som var enig med Erik Hagens, skulle fortælle om EsbjergEvangeliet – det ville næppe blive så interessant som denne gennemgang: En dialog med i tekst (forfatteren) og billede (maleren). Men jeg gik i stå her, fordi jeg ikke kunne vælge mellem at referere og gå ind i dialogen med min egen opfattelse. For det er jo sådan jeg læser bogen, stiller mig selv spørgsmålet: Hvad mener jeg her, har jeg et tredje standpunkt? Hvad jeg nok netop har. Men sådan vil måske de fleste læsere have det. Egil Hvid-Olsen støtter op om Erik Hagens' fortælling. Den udfordrer ham, beriger ham, samtidig med at han mener, Erik Hagens i sin opfattelse af Jesus amputerer ham. Evangelierne sprang jo ikke frem ved korsfæstelsen – de skal give indtryk af at være samtidige beretninger, men er det notorisk ikke. De kan have elementer, som ligger tæt på en historisk Jesus' liv – men også en mængde andet som er frugten af den tid, der gik til evangelierne autoriseredes. Der er evangelier, vi har fået kendskab til siden – og der var sikkert også nogle, vi ikke fik hørt om. Erik Hagens har valgt at efterlade os sin version i billeder, lige så rigt på fortolkningsmuligheder som de øvrige, men udenfor den institutionelle sammenhæng, som de autoriserede evangelier blev en del af.

At den ene vismand med indkøbsvognen med malergrej skulle være karikatur af Erik selv, kan jeg ikke se – portrætlighed er der i hvert fald ikke, så det må vist være en af vennerne, der her kom med. Og sådan kunne man fortabe sig i detaljer. Det overordnede er, at bibelhistorie her bliver fortalt på en ny måde. Ud fra den almindelige debat kan man godt få den opfattelse, at nutidens skole ikke får bibelhistorien med, måske fordi den som forudsætning for at forstå fortiden, virker besværlig. Det er som om man skal tro på en gud for at få denne del af historien med. Den slags overvejelser bliver irrelevante, sådan som Eriks Hagens får sat nutiden ind i evangeliet.

Egil Hvid-Olsen er let at læse, på samme måde som det er let at se på malerierne af Erik Hagens. Det føles til gengæld ikke så let - retfærdigt at formidle bogens to modsatrettede budskaber. Jeg føler, jeg giver op. Jeg vil læse bogen på samme måde som almanakken, for hver gang dukker nye detaljer op, som er nyttige at sætte i relation til den aktuelle hverdag. *